

Dunkelblum zwijgt

Eva Menasse

Atlas Contact

528 pagina's / € 17,50

Vertaling: Annemarie Vlaming

Over het boek

Dunkelblum is een fictief Oostenrijks dorp, tegen de Hongaarse grens. Het antisemitisme tierde er welig tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat leidde aan het eind van de oorlog tot een gruwelijke moordpartij. De dorpingen hebben altijd over de gebeurtenissen gezwegen. Maar in 1989 duiken twee buitenstaanders op die, evenals een jonge vrouw in het dorp, vragen beginnen te stellen. Aan de grens met Hongarije groeit bovendien een stroom vluchtelingen uit de DDR die in Oostenrijk hun toevlucht zoeken. Voortdurend schakelend tussen talrijke personages schetst Menasse het beeld van een dorp waarin iedereen een reden had om het verleden te laten rusten.

Over de auteur

De Oostenrijkse Eva Menasse (1970) vestigde zich twintig jaar geleden in Berlijn, waar ze werkt als journaliste en schrijfster. Ze debuteerde in 2005 met de roman *Vienna*, die gebaseerd is op het leven van haar vader en Joodse familie. Daarna volgden in vertaling *Dagelijkse zonden*, *Quasikristallen* en *Dieren voor gevorderden*. Voor *Dunkelblum*, bij ons *Dunkelblum zwijgt*, kreeg ze in Oostenrijk onder andere de prijs voor het beste politieke boek. Bij ons werd de roman genomineerd voor de Europese Literatuurprijs 2023. Eerder won Menasse al de Heinrich Böllpreis en de Oostenrijkse Boekenprijs.

Discussietips

1. Eva Menasse 'geeft in eerste instantie meer raadsels dan opheldering rond dit op ware feiten gebaseerde verhaal. (...) Als lezer weet je al gauw dat je haast de enige bent die van niets weet' schrijft Iduna Paalman in haar bespreking in *De Groene Amsterdammer* (19-10-2022). Hoe heb jij dit ervaren?
2. Hoe gaan de dorpingen het liefst om met de gebeurtenissen uit het verleden? In hoeverre is het motto voorafgaand aan het eerste deel van toepassing op de Dunkelblumers? En in hoeverre is er sprake van een afspraak tussen de inwoners om te zwijgen over het verleden denk je?

3. Een combinatie van factoren maakt dat de gebeurtenissen uit de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog en de periode daarna worden opgerakeld. Wat is het belang van het feit dat het heden van de roman speelt in de zomer van 1989?
4. Hoe typeer je de houding van de dorpingen in 1989 ten opzichte van de DDR-vluchtelingen die aan de grens staan?
5. De alwetende verteller belicht de gebeurtenissen vanuit een groot aantal perspectieven die elkaar snel afwisselen. Wat vind je van deze aanpak?
6. Welke personages zijn jou het best bijgebleven? Hoe komt dat?
7. Lotte Jensen stelt in *de Volkskrant* (10-9-2022) dat Menasse gebruik maakt van 'aloude stijlmiddelen zoals *speaking names*, waarbij de namen van personages en plaatsen iets vertellen over hun karakter'. Welke voorbeelden ben je zoal tegengekomen?
8. Wat is de rol van het meisje Flocke in het boek?
9. Wat is het belang van de verhaallijn over het al of niet aansluiten van het dorp op de watervoorziening via het waterschap?
10. In hoeverre is Dunkelblum veranderd aan het eind van de roman?
11. Zijn aan het eind van het boek alle opgeworpen vragen/raadsels voor jou opgelost? Zo niet, welke zijn dat en in hoeverre vind je dat van belang?
12. In een interview in *Het Parool* (2-7-2022) zegt Menasse dat het haar bedoeling was een boek te schrijven waarnaar je als lezer wilt terugkeren, ofwel een boek dat je nog een keer wilt lezen. Is *Dunkelblum zwijgt* voor jou zo'n boek? En als je het hebt herlezen, leverde dat nieuwe inzichten op, veranderde het iets aan je oordeel over de roman?
13. In een ander interview (*Trouw*, 23 juni 2022) zegt Menasse: 'Hoe gruwelijk een verhaal ook is, ik kan alleen met humor schrijven'. Hoe heb je *Dunkelblum zwijgt* ervaren als het gaat om humor?

YouTube

1. Boektrailer bij de Nederlandse uitgave van de roman.

https://www.youtube.com/watch?v=oBrK6xten_4

Achtergronden

1. Radio: bespreking van de roman door boekhandelaar Femke Liemburg van Boekhandel Daan Nijman in Roden in het radioprogramma *De ochtend* (ruim drie minuten).

<https://www.nporadio4.nl/fragmenten/de-ochtend/0e7529bd-47c6-48ac-b222-df2625c728e6/2022-11-03-boek-van-de-week-dunkelblum-zwijgt>

2. Een lijst van personages is pas in latere drukken toegevoegd. Op de site van Atlas Contact is deze te downloaden voor wie een editie heeft waarin de lijst nog niet is opgenomen.

https://www.atlascontact.nl/wp-content/uploads/2022/09/Personagelijst_Dunkelblum-zwijgt.pdf

3. *Dunkelblum zwijgt* op Hebban:

- Annemarie Vlaming over haar vertaling van de roman.

<https://www.hebban.nl/artikelen/vertalersgeluktournee-annemarie-vlaming-over-dunkelblum-zwijgt>

- Hebban Leesclub rond de roman en antwoorden van Annemarie Vlaming op vragen van lezers.

<https://www.hebban.nl/spot/elp-leesclub-dunkelblum-zwijgt>

4. Lees het begin van de roman op de website van Atlas Contact.

https://www.atlascontact.nl/wp-content/uploads/2023/09/9789025474843_fragm.pdf

Samenstelling: Frank Hockx